

Stavka delavcev zahteva brezposelnostno podporo

Prva predloga je prva točka
zahtev; Thomas urguje
za podpiranje revnih
delavcev.

Washington. — (F. P.) —
Predloga ameriških progresiv-
nih socialistov, ki se je vršila
v Washingtonu dne 27. novem-
bra, je bila izdelana leglativ-
nega programa za bodoči kon-
gres. Predloga je referiral dr.
W. Laidler, tajnik Lige
narodne demokracije.

Prvi razpravi je konferen-
ca naprosila American
Legation for Labor Legisla-
tion, da izdela predloga, ki bo
izdelala kongresu. Predloga
je bila izdelana v obliki
zakona, ki bi delavcem
brezposelnostno podporo.
Drugi so bili
za to, da se vrne zakon-
odajni ustavnost kot je
bilo v vojnih veteranih.
Tretji, da Ameriška aso-
ciacija delavcev zakonodajno
izdela predloga, ki bi
delavcem brezposelnostno
podporo. Tudi predloga
je bila izdelana v obliki
zakona, ki bi delavcem
brezposelnostno podporo.

Prva predloga je prva točka
zahtev; Thomas urguje
za podpiranje revnih
delavcev.

Prva predloga je prva točka
zahtev; Thomas urguje
za podpiranje revnih
delavcev.

Prva predloga je prva točka
zahtev; Thomas urguje
za podpiranje revnih
delavcev.

Prva predloga je prva točka
zahtev; Thomas urguje
za podpiranje revnih
delavcev.

Prva predloga je prva točka
zahtev; Thomas urguje
za podpiranje revnih
delavcev.

Slavka v Road- ingu končana

Nad tisoč delavcev se vrnilo na
delo; župan Stump bo razsodnik

Reading, Pa. — Stavka pri
Reading Iron kompaniji je kon-
čana. Trajala je dva tedna. Na
stavki je bilo nad tisoč delavcev,
ki so zahtevali, da družba od-
pravi "Bedaux" priganjaški sis-
tem. Ves čas stavke je trajala
vzorna disciplina. Bila je popol-
na.

Na zahtevni dan so delavci o-
dobrili sporazum med družbo in
svojnimi zastopniki, ki določa, da
o zahtevi stavarjev odloči po-
saben odbor, katerega delavci
izvolijo v ta namen. Družba se
je zavezala, da sprejme na delo
vse stavarje in da ne bo šika-
mirala zastopnikov, ki bodo slu-
žili v odboru. Ako pride med
odborom in družbo do nesporu-
ma, bo o posamezni točki od-
ločil socialistični župan J. Henry
Stump. Družba je tudi pristala,
da tekem pogajanj ostane "B."
priganjaški sistem na mrtvi
točki.

Drugi rezultat stavke je, da
je okrog ene četrtine stavarjev
pristopilo v unijo. Pričakuje se,
da se uniji pridruži večina de-
lavcev. Med družbo, stavarji in
županom je posredoval novoz-
voljeni koncilman Jesse George,
ki je bil ves čas aktiven v stavki.

Olkaška justica odgovarjala službo

Policiji, obtoženi umora in ko-
rupcije, oproščeni

Chicago. — Zadnji teden je ol-
kaška justica temeljito skrhala
v dveh slučajih, o katerih je
bilo veliko krika. Pet policajev,
ki so bili obtoženi umora zamor-
ca Octaviana Granadyja na dan
primarnih volitev v lanskem ap-
rilu, je bilo oproščenih. To se
pravi, da je sodnik enostavno za-
gnal obtožbo v koš aredi ob-
ravnavne, ko ni bilo prče, ki bi
bila kaj vredna; vse prče, na
katere se je zanašal državni
pravdnik, so zbežale iz mesta. V
drugem slučaju je pa bilo na i-
sti način oproščenih šest policijs-
kih kapitanov in 18 drugih ob-
tožencev, ki so bili obtoženi, da
pobirajo podkupnino od lastni-
kov igralnih strojev (slot ma-
chines). Tudi v tem slučaju ni
bilo nobene pošteno prče, dočim
so prče obtožencev prekrizale
vse račune tožilcev.

Četirjari se zatekli na sodišče
Boston. — Prvič v zgodovini
države Massachusetts je prišlo
do tega, da se je unija zatekla
na sodišče po sodnijsko prepo-
ved. To je storila čevljarska u-
nija, ki je s sodnijsko prepovedjo
preprečila Century Shoe kom-
paniji iz Lynna zavreči kolektiv-
no pogodbo. V to svrhu je druž-
ba nameravala spremeniti ime,
kar pa zabranjuje bodijška pre-
poved. Enake taktike so se pre-
teklo spomlad poslužile tudi dr-
uge kompanije in rezultat so bile
dolgotrajne stavke.

ekonomski prilik vsem druž-
nam potom sistema plačilnih do-
klad... Zvezna vlada bi morala
še posebno podpirati tiste druž-
be, ki so podpre najbolj potreb-
ne", je govoril Thomas.
Konferenca se je tudi bavi-
la v vprašanju javnopravnih
družb. Howard Y. Williams, taj-
nik Konferenca se je neodvisno
poslužila akcije, je rekel, da je
regulacija teh kompanij od strani
držav popolnoma bankrotirala.
Benjamin Marsh od Ljudske lo-
bije je poročal, da bo kongresu
predložen načrt za podpiranje
naje velikih ekatram in predlo-
ga za zvišanje davka na velike
dohodke.

60 tujerodcev depor- tiranih

Chicago. — V soboto so na-
lotili v vlak in odpeljali proti
New Yorku 60 imencev, ki
so jih zvezne oblasti deporti-
rale radi raznih zločinov.
Med temi so bili taki, ki so že
bivali čez 25 let v Ameriki.
Mihail Gallas, ki je poslan v
Nemčijo, se je moral ločiti od
svoje 70-letne matere, ki je
ostala tukaj. Gallas je bil star
dve leti, ko ga je mati prin-
ela v Ameriko.

Redni kongres odprt

Hoover predloži danes svoj pro-
gram

Washington, D. C. — Redno
zasedanje 71. kongresa je bilo
odprto v ponedeljek, 2. decem-
bra. Predsednik Hoover predlo-
ži danes obema zbornicama svo-
ja priporočila. Pričakovati je,
da se bo predsednikova poslani-
ca v velikem obsegu počela s
borbo in z "okrepčavan-
jem prosperitete".

Na dnevnem redu obeh zbor-
nic je znižanje dohodninskega
davka, nadaljevanje krpanja ca-
rinske predloge, razni suhaški
načrti za poostreno izvajanje
prohibicije in druge "nujne"
stvari. V senatu se pripravlja
vroča borba za razveljavljenje
Varovega mandata.

Sodni rudarjev ubitih

Eksplozija v illinoisnem rovu

West Frankfort, Ill. — Zadnji
soboto je razstrelba ubila sedem
rudarjev v premogovniku Old
Ben Mine No. 3 v tujakini al-
lici. Petnajst drugih rudarjev
je komaj ušlo smrti. Pomerje-
ci so razen enega Italijana vsi
domačini. Pravihni plin je po-
vzročil nesrečo, ki bi bila naj-
brž večja, da ni avtomatična
varnostna naprava takoj lokalizirala
posledice eksplozije.

Hud mraz je splošen

Chicago. — Val ostrega mra-
za, ki je prihrumel iz Kana-
de, zadnji teden in prinesel s seboj
prvi letošnji snežni blizard v
Chicago, je udaril brez malega
vse Združene države. Celo ob-
mejne južne države so dobile
belo odejo. Temperatura je pad-
la po vsem vzhodu in srednjem
zapadu do ničle, po zapadu in
severozapadu pa ponekod daleč
pod ničlo. Mnogo ljudi je zmri-
nilo. V Michiganu je sneženi vi-
har zajel več partij lovcev, ka-
terim so zmrznile roke in noge.

Bomba raznesla dom fašistov v Kovnu

London, 2. dec. — Iz Kovna,
Litvanija, poročajo, da je več-
raja eksplozija bombe porušila
glavni stan litvinske fašistične
organizacije "Železni volkovi",
katere vodja je bil bivši premi-
er Valdemaras. Razstrelba je
bila tako močna, da so popokale
vse šipe na poslopju univerze na
drugi strani ceste.

Prohibicijci pokvarili županovo zabavo

Chicago. — Zvezni prohibi-
ciji so v nedeljo svercer navallili
v kabaret La Ruth Bungalov, ki
je last župana v predmestju
Stickneyju na zapadni strani
Chicago. V kabaretu so našli o-
krog 150 oseb, moških in deklet,
ki so se zabavale pri pijaci. So-
proga župana Antona Bencha
je bila aretirana in pijaca, kar
so je našli, zaplenjena.

Kolizija dveh električnih vozov

Chicago. — Zadnji petek sta
treščila skupaj električna voza
Stony Island avnenije na 88. ce-
sti. Motornik je bil ubit in se-
dem potnikov je bilo teško ra-
njenih. Med ranjenci sta tudi A-
na Bukovec iz So. Chicago in
Joseph Krasovic, 9316 Harper
ave.

NAJVEČJA NALO- GA DELAVSKE FEDERACIJE

Njen voditelj vidi v organizato-
rični kampanji velik pomen

Washington. — (F. P.) —
Zaključek Ameriške delavske
federacije za organiziranje de-
lavstva v južnih državah pome-
ni, da federacija stoji pred naj-
večjo nalogo v svoji zgodovini.
Odvisno je število, kako jo bo iz-
vedla. Vendar je spasti tudi
med njenimi glavnimi voditelji,
da se pomehi te kampanje sa-
vedajo v polni meri. To je po-
seben razvidno iz uvodnega
članka James F. Edgana, ure-
dnika American Federation Wee-
kly News Service.

"Organiziranje juga pomeni
več kot boj za zvišanje plač in za
skrajšanje delovnega", pravi Ed-
gan. "Pomeni boj za novo soci-
alno obzorje, proti kateremu se
meni destruktivno velikega rez-
varja cenenejšega delavstva, ka-
terega držijo v verigah s pomoč-
jo starih tradicij."

"Ekonomika in socialna struk-
tura juga sega v čase telesne
sušnosti. In kljub temu, da je
bilo veliko govorenja o Jeffer-
sonovi demokraciji, so bili im-
pulzi razvoja v smeri oligarhi-
nega družabnega sistema. Ven-
dar je vse govorenje o demo-
kraciji mlatenje prazne slame,
dokler je velik kos dežele bazi-
ran na idealih, ki spadajo v pre-
teklo dobo... Ker to gibanje ne
bo ne lokalnega in tudi ne teri-
torialnega pomena, je dolžnost
in v lastnem interesu vseh člo-
nov unije, da organizatorični
kampanji nudijo vso oporo."

Samomor v stroju

Chicago. — V soboto je čedno
obločen moški stopil v streljav-
nico, 322 So. Halsted st., in pro-
sil za puško, da bo streljal. Last-
nik mu je ponudil devet strel-
ov za 25c, toda plačilec je rekel, da
so dovolj trije. Plačal je 10c in
pomeril na tarčo na galeriji. "A-
li je dobra puška?" je še vpra-
šal lastnika, ki je priklimal, da
zelo dobra. Oddal je en strel na
galerijo in zadel črno, nato je
brž obrnil oev in si pogljal svin-
čeno zrno v sence. Trije strelja-
či, ki so stali poleg njega, so bili
tako iznenadeni, da niso mogli
preprečiti samomora. Oblokal je
mrtev. Samomorilec je bil Ho-
ward Rutkiss, po poklicu mesar
ski delavec.

Davkoplačevalci dobili zadostne- nje

Gastonje, N. C. — Obravna-
va proti levitarjem stane davko-
plačevalce dvajset tisoč dolarjev.
Uteho in zadostneje za te tiso-
čake ima prebivalstvo okraja
Gastona v tem, da je bilo sedem
prekucuhov poslanih v ječo, ki
skupno stane 117 let. Večina
sodnih stroškov je prišla iz bla-
gajne Lora Mill kompanije, ki
je sedež viadurje v Gastoniji.
Družba je namreč najela cel
štab advokatov, ki so okrajnemu
prosekutorju pomagali pri ob-
ravnavi proti levitarjem.

Sodišče proti stanovanjskemu zakonu

New York. — Prizivno sodišče
je proglasilo stanovanjski zakon
mesta New Yorka neustavnim.
Zakon je onemogočal preveliko
izkoriščanje revnejših slojev,
ki je reguliral stanarino na
"East Sidu". Hlani podjetniki so
odlok sodišča pozdravili s veli-
kim navdušenjem, ker sedaj i-
majo proste roke, da lahko po-
ljudno zvišajo stanarino tudi v
distrikth, kjer znaša stanarina
manj kot \$16 od sobe na mesec.

Angleška plemkinja zaprta v Moskvi

London, 2. dec. — Iz Moskve
je prišla vest, da je bila te dni
kneginja Sofija Leven, sestra
bivšega londonskega župana
Stuba, aretirana v Moskvi, ker
je čitala biblijo ruskim otrokom.

Vera v pekel dela ateiste, pravi škof

London, 2. dec. — Londonski
anglo-katoliški škof je dejal
včeraj v svoji pridigi, da "ali-
ke duš, ki se pečejo v peklu,
povzročajo več ateistov kot
katera druga stvar na svetu."
Škof je rekel, da ne verjame,
da so besede v Matejevem
evangeliju glede posmrtnih
kazni resnične.

Mandžurski mir priho- ja s pokanjam bomb

Kitajci so se soto počamali s premir-
jem

Peking (Peking), 2. dec. —
Mandžurska situacija je še ved-
no uganka. Kakor poročajo iz
Harbina, sovjetska četa še vedno
izvršuje bombne napade iz sra-
ka na kitajsko mesto Bokutu.
Na drugi strani gorovja Khil-
gan kljub natančnim iz Moskve
zadnji četrtki, da je mandžur-
ska provinčna vlada sprejela so-
vjetske pogoje za rešitev kon-
flikta. Tukaj dvomijo, da je
Čang Heueh-linag, mandžurski
governor, sprejel pogoje, čeprav
se potrjuje, da je mandžurski
delegat je odpotoval v Kaba-
rovsk, kjer se vrši konferenca.

Poročilo iz Harbina se glasi,
da so večeraj sovjetski letalci
metali bombe, šaklje s sajam i
seljate glave (!) na Bokutu.
Mnogo ljudi je bilo ubitih in hiš
porušenih. Bomba je padla tudi
na stan ameriškega Rdečega kri-
ža in naredila veliko škodo.

Washington, D. C. — Predsed-
nik Hoover in državni tajnik
Stimson sta v soboto ves dan
konferirala o položaju v Man-
čuriji. Bala sta tudi razpravi
z zastopniki Kitajske, Japonske,
Anglije in Nemčije. Po konča-
nem razpravljanju je bilo na-
znanjeno, da ne bo nobene akci-
je toliko časa, dokler obstoji
najmanjša možnost, da se Kitaj-
ska in Rusija sami pomirita in
poravnata spor.

Ladjegradnjiški lobisti sopro na delu

Washington. — Washington
ima zopet priliko opazovati vr-
vne lobistov privatnih ladjed-
elnih podjetnikov. Prišli so
delovati proti povlivanju plač
v ladjedelnih podjetjih. Zadeve
plač v ladjedelnih podjetjih so
88 centov za izsušene delavce, v
privatnih pa je 55 centov na uro.
Razlika je torej velika. Podjet-
niki delujejo za znižanje te raz-
like. Delavci v ladjedelnih po-
jetjih so organizirani, v privat-
nih pa neorganizirani, kar poja-
ni to razliko v plačah.

Študentje pristopajo k so- stanki

Chicago. — Kot rezultat zad-
nje volilne kampanje v New
Yorku je socialistična stranka
narasla na štiri potojanka, ki
so bile ustanovljene v newyor-
ških akademskih institucijah.
Socialistične potojanke so bile
ustanovljene na Columbia uni-
verz, College of the City of
New York, Union Seminarju in
v Barnard Collegeu.

Popravek o poročilu

St. Clairsville, Ohio. — Poro-
čilo, da je sodnik obsodil tri ko-
muniste na 20 letno ječo na po-
lagi antisindikalističnega zaka-
na, ni resnično. Glasilo bi se mo-
ralo, da obstoji možnost, da pri-
zadeti dobe vsak več deset let je-
če. (V Prosveti je bilo priobče-
no zadnji petek in čitatelji naj ta
popravek vzamejo na znanje).

Naporno delo odgovorno za pe- tino pomoršč

New York. — Prenaporno de-
lo je odgovorno za eno petino
vseh nesreč, ki so se zgodile v
industrijah države New Yorka
v zadnjem fiskalnem letu. Radi
pretežkega dela se je ponesreči-
la 20.000 delavcev. Vseh po-
kodb, za katere je bila plačana
odškodnina, je bilo 100.482.

Governer Young se skril za hrbte drugih

Mooneyjevo mdevo je krotiti v
prekajavo troimenakemu odbo-
ru; sedaj ni lahko umije roke

Sacramento, Cal. — Dolgo je
governer Young klical izhoda iz
neprijetne situacije, v katero ga
je posadila zadeva Tom Moo-
neyja in Warren K. Billingsa.
Še tri leta ima pred seboj ves
materijal, nanasajoč se na obra-
vnavo in posnežje impovedi o
nedolžnosti teh dveh strtev Cali-
fornia Gas & Electric kompanije
in trgovske zbornice. Zadeje po-
letje je celo napravil gesto, da
je dalj časa študiral dokumente,
ki obsegajo več tisoč strani.

Ker pa baje ni mogel priti do
zaključka o nedolžnosti ali krivi-
di Mooneyja, je sedaj vse mate-
rijal izročil v nadaljnjo preiskavo
posvetovalnemu pomilostitven-
mu odboru, ki sestoji iz vrhovne-
ga državnega pravdnika, podgo-
vernerja, načelnikov San Quen-
tina in Polomske ječe in Ja-
mes Johnsona, direktorja dr-
žavnega kazenskega departmen-
ta.

S tem se je governer rešil so-
lejnjubega problema. Odgovor-
nost za bodočo usodo Mooneyja
in Billingsa odpade na ramo tega
odбора, ker Young se bo ravnal
po njegovih priporočilih. Ako bo
posvetovalni odbor priporočil
pomilostitev, se bo governer ra-
vnal v tem smislu. V tem slučaju
bo lahko rekel kalifornijskim
kapitalistom: "Nisem mogel sto-
riti drugče". Ako se bo odbor
izrekel proti pomilostitvi, bo
Young dvignil roke proti nebu
kot Poncij Pilat in rekel: "Ni-
sem mogel storiti drugče; jaz
sem namreč in si umem svoje
delo."

Ako se bo odbor drl gover-
nerjevega načina pri svoji po-
stavitvi, ga bo vso najmanj par-
let, predno konča s študiranjem.
Upati je, da se to ne zgodí, in
da odbor v bližnji bodočnosti po-
da svoj izrek, kar je lahko stori-
ti, ker so dokazi za nedolžnost
Mooneyja in Billingsa nepo-
bitni. Vsa upati je, da vedna ta
goda odbora ne bo uvaževala te
zadeve in političnega oportuniz-
ma kot to dela governer, tamveč
s stališča pravičnosti, čedni je
ta zelo pomankljiva v državi
Kaliforniji.

Komunisti sprejeli nov sistem

New York. — Ameriška ko-
munistična stranka je adoptirala
nov sistem plačevanja assemen-
ta, ki sloni na principu dohod-
kov. V bodoče bo plačal vsak
član dva procenta svojih dohod-
kov v svrhu mesečnega asse-
menta. Članarina je bila doslej
50 centov na mesec. Tisti člani,
ki zaslužijo več kot povprečno
mendo, bodo plačevali nad dva
odstotka. Zagovorniki tega si-
stema pravijo, da bo stranka s
tem pridobila na dohodkih.

Črnci prijavili v oasde

Charleston, S. C. — Zeleniška
družba Atlantic Coast Line in
bratovščina kurjačev sta sklenili
pogodbo, v kateri se družba za-
vezuje, da v bodoče ne bo več na-
jemala kurjačev črne potti. Prav-
saprav nova pogodba določa, da
mora biti uposlenih 51 odstot-
kov belopoltnih kurjačev; razu-
ma pa se, da je družba objubila,
da ne bo v bodoče zaposlila nobe-
nega črnpoltnega kurjača.

Ispraznjevanje Porenja

Koblens, Nemčija, 2. dec. —
Francoske in belgijske čete, ki
so bile tukaj 11 let, so večeraj
izpraznile drugo okupacijsko co-
no v Porenju. Prebivalstvo je
groslovilo ta dogodek s demon-
stracijami, pri katerih so naga-
jali fašisti in komunisti.

Enajst lovcev ustreljenih

Lansin, Mich. — V letošnji
lovski sezoni na srne v Michiga-
nu, ki je bila zaključena 30. no-
vembra, je bilo enajst lovcev us-
treljenih in 17 ranjenih od nji-
hovih tovarišev.

Boljševiki podžigajo Angleže in Američane

V Angliji bodo financirali dne-
vnik, v Ameriki so pa odredili
novo kampanjo za člane

Moskva, 2. dec. — Vodstvo
tretje (komunistične) internaci-
onale je zelo nezadovoljno s ko-
munističnim gibanjem v Angli-
ji in Ameriki. Posebno na An-
gleškem je zelo klaverno giba-
nje. Kominternu je odredila
angleškim komunistom, da si
moraže ustanoviti dnevnik in
izdati potrebni denar. Rezultat
je bil slab. Zbrali so komaj
\$3000. Nato je Kominternu ob-
ljubila, da prispeva \$275.000 za
dnevnik v Angliji.

Ni boljši ni v Združenih dr-
žavah, zato so voditelji v Mos-
kvi — kakor poročajo moskovska
Pravda — odredili, da mora a-
meriška stranka aranžirati no-
vo kampanjo za člane. Odbor v
New Yorku se je odvalil in akle-
nil, da se prične 8. decembra
kampanja za 8000 novih članov.
Moskva je naložila ameriškim
komunistom, da morajo izrabiti
sedanje borsno krizo in indu-
strijsko depresijo do skrajnosti,
slasti pa morajo skrbeti, da or-
ganizirajo črnce in zanesajo
propagando v ameriško armado.

Moskva je tudi poslala ameri-
škim komunistom gesla za kam-
panjo, ki so sledeča: "Do! s im-
perialistično vojno, posebno s
Rusijo! Do! s socialnimi refor-
mami in socialisti! Do! a kapita-
listično nacionalistično industri-
jo! Svele komunistična inter-
nacionala in solidarnost s Mos-
kvo!"

Prekomerna družba dole veliko pogate

Vlada razpisla velik kontrakt za
prevažanje suzanje pošte

Washington. — (F. P.) — Taj-
nik poštne departmanta
Brown bo v nekaj dneh razpisal
ponudbo za velik kontrakt za
prevažanje inozemske pošte.
Kontrakt bo snail letno nad de-
set milijonov dolarjev. Nanaša
se na 15 prekomorskih linij.

Vlada zahteva v pogodbi, da
agrade tiste družbe, ki dobe
kontrakt, 40 novih ladij v pri-
hodnjih desetih letih. V šestih
mesecih po podpisu kontrakta bo
moral biti položen temelj za
agraditev 17 ladij. Pričakuje se,
da agraditev novih ladij, ki jih
predvideva ta kontrakt, ponov-
no olivi jeklarstvo industrijo.
Skupna teža ladij bo snaila
460.000 ton in bodo stale 250
milijonov dolarjev.

Prebivalstvo Francije pada

Paris, 2. dec. — V teku deba-
te v zbornici o socialnem zava-
rovanju je prišlo na dan dejstvo,
da je Francija od leta 1911 iz-
gubila na prebivalstvu čes dva
milijona oseb. Danes ima približno
41 milijonov prebivalcev, to-
da med temi je tri milijone
inozemskih delavcev.

Zeleniškarji se pridružijo kam- panji

Chicago. — Voditelji raznih
seleznikarskih unij, ki spadajo
k ADF, so na skupnem zboro-
vanju v Chicagu sklenili, da se
tudi Zeleniškarji pridružio or-
ganizatorični kampanji na jugu.
V ta namen pošljejo na jug štab
organizatorjev, ki bodo sodelo-
vali v skupni kampanji.

Duain pastir samomorilec

Grand Rapids, Mich. — Rev.
Edwin M. Gross, 46-letni pastor
tukajšnje Immanuel luteranske
cerkve, se je v nedeljo ustrelil.
Njegova žena zatrjuje, da je bil
še dolgo časa bolan.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna: za Zdravstveno dravstvo (izven Chicago) in Kanada \$6.00 na leto, \$2.00 na pol leta, \$1.00 na četrtletje; za Chicago in Cipro \$7.50 za leto, \$2.50 za pol leta; za inostanstvo \$9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cipro \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene glasilov po dopolnili. Rokopisi se ne vračajo.

Advertising rates on application. Manuscripts will not be returned.

Naslov za vse, kar ima slika s kletko:

PROSVETA

2837-39 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v objavo, ne prejeto (Ust. 21-22), poleg valnega črta na mestu pomeni, da vam je to tem dnevno potisnito na roko. Posvetila je pravilna, da se vam hitro na roko.

Osemurnik v kuhinji

Tajnik delavskega departamenta James Davis — ki je, mimogrede rečeno, milijonar — je velik prijatelj delavcev. Se večji prijatelj pa je delavčeve žene. Na zadnji zahvalni dan je pozval delavce Amerike, naj se zahvalijo svojim ženam — zakaj pa ne nebeskemu očetu? — če je vse v redu pri njih doma in iz hvalečnosti bi morali dati svojim ženam osemurni delovnik, en dan počitka v tednu in dva tedna počitnice v letu. So, that's that.

"Delavec ve kaj pomeni zanj osemurnik, njegova žena pa še ne ve tega," je rekel mister Davis. "Delavčeva žena je najboljši manager na svetu. Ona gura od nedelje zjutraj do sobote zvečer, sedem dni v tednu in 365 dni v letu — v prestopnem 366 dni — včasih pa tudi ponoči, če je otrok bolan. V pondeljek pere, v torek lika, v sredo kiva, v četrtek krpa, v petek čisti sobe, v soboto pripravlja za nedeljo in v nedeljo kuha in peče Gospodinjo ima sto del — je žena, roditeljica, kuharica, perica, šivilja, bolničarka, nakupovalka, blaginjičarka, pestunja in kaj še? Osemurnik se bi moral začeti doma! Delavci, dajte ženam osemurnik!"

Tako je pridigal tajnik Davis, čigar žena najbrž uživa ne le osemurnik, pač pa nedvomno popolen praznik vsak dan, kajti milijonar si lahko privošči četo dekel, ki najbrž nimajo osemurnika!

Res je, da delavčeva žena opravlja vse to, kar je našel Davis, da nima nikdar počitka, če ima veliko družino. Na nekaj pa je pozabil. Marsikatera delavčeva žena dela tudi v tovarni ali pisarni, zvečer pa doma kuha, pere, krpa in streže. In v tovarni traja delovnik navadno več kot osem ur! Dva milijona omoženih žena je upošlenih v ameriških industrijah. Ali imajo vse osemurnik? Ali imajo dva tedna v letu počitnice? Kje je Davisov apel na delodajalce?

Zdaj pa še nekaj, na kar je tajnik Davis kot krščanski mož grdo pozabil. Ali je delavec delodajalec svoje žene? Ako je, kam je šla božanska institucija družine, na kateri stoni socialna organizacija stare človeške družbe? Če je mož delodajalec, žena pa njegova delavka, tedaj je vsaka hiša mala tovarna, oziroma grupa tovarov z mešanim delom. In če je žena delavka, kateri mož lahko regulira delovne ure, tedaj žena lahko zahteva redno mezdo, lahko zahteva in lahko "kvita" kadar hoče pa gre v drugo "tovarno" k drugemu možu! Ako tega ne sme storiti, je sužnja, ne pa svobodna državljanica, kar se v teh demokratičnih časih prokleto slabo sliši.

Dejstva so drugačna. Dobro in potrebno je, da se delavčevi ženi olajša in akrajša domače delo — in to se tudi godi, kjer je mogoče. Kjer je velika družina in dosti dela, tam delajo vsi, če so razumni; vsi imajo dosti dela ali malo dela doma. Če delata oba zunaj, lahko delata oba tudi doma in naknadnega osemurnika ni treba, zlasti če ni otrok. Marsikaj mož pomaga ženi in ona njemu, drugje opravi žena sama hišne posle, spet drugje, kjer je žena boss, pa močnejše gara v tovarni in doma. Davis je pozabil, da niso le "delodajalci" temveč "delodajalke" v družini. V današnjih razmerah je nemogoče predpisati delovni red v družinah. Družina, kakršna je danes, je v anarhičnem stanju — v stadiju razpadanja. Industrijske razmere jo ubijajo. Pogojev za obstanek družine je vedno manj. Tudi glavni pogoj — naraitaj — propada. Velik odstotek zakonskih dvojic je na štrajku, nočejo imeti otrok in pomagajo si s porodno kontrolo zaradi pomanjkanja sredstev. Otroci dandanes stanejo denar — in če tega ni, ni otrok.

To so dejstva, ki govorijo na ves glas in se rogaajo bedastim fraziranjem reformistov a la Davis. Da, vsaka delavka žena zasluži kratek delovnik doma, toda kdo bo delal namesto nje? Kdo ji ga bo dal? Tudi počitnice zasluži, ali kaj bo doma med njenimi počitnicami? Ali se bodo otroci postili?

Davis bi se prejel prikupil delavskemu razredu, če bi priporočal krajši delovnik delavkam in delavcem v industrijah, tako da bi imeli več prostega časa doma. Če bi priporočal večje plače, da bi delavce lahko nabavil za svojo ženo vse moderne pripomočke za hišna dela: električno peč, da ne bo vlačila premoga in drv v kuhinjo in pepela iz kuhinje, pralni stroj, stroj za čiščenje poda, stroj za likanje itd. To je potrebno in gospodinjsko delo bo prijetno in hitro opravljeno.

Glasovi iz naselbin

Družbena seja in drugo

Sharon-Farrell, Pa. — Delav-

ske razmere v tej okolici so mi-
zorne, da ne morejo biti bolj.
Delamo štiri dni v tednu, neka-
teri pa še manj, delo je pa težko,
da se vracamo po končanem de-
lu vsi izmučeni na svoje domo-
ve.

Tukaj nas je nekaj strastnih
lovcev, ki porabimo svoj prosti
čas z lovom na divjačino. Radi
te naše strasti je moralo že mno-
go zajčkov storiti smrt. Jaz jim
sicer dostikrat prizanesem in ka-
dar streljam, nalašč zamizim na
eno oko, da ne vidim celoga zaj-
ca. Nekateri so srečni na lovu in
postrle mnogo zajčev in včasih
dobim tudi jaz katerega v dar.
Kadar prinesem ustreljen žival
domov, me žena, ki me pozna,
da sem jako slab lovec, navadno
vpraša, če sem jo jaz ustrelil.
Taka vprašanja so silno nepri-
jetna, kajti po zardelih licih me
žena takoj opozna, da ne govorim
resnice, ako pripovedujem o lov-
ski sreči. Prišel sem še ob ves
kredit, vendar moje veselje de-
lova se radi tega ni zmanjšalo.
Kajti še kot mlad deček sem
rad zahajal s svojim očetom na
lov. V Mercer okraju traja lov
na zajce samo od 1. do 30. nov.,
kar je veliko prekratka doba za
vesele lovence.

Dne 20. nov. je pri nas prvi
sneg pobelil zemljo, toploper je
pa kazal 10 stopinj nad ničlo.
Sedaj je čas za klanje prašičev.
Pri nas je navada, da se v tem
času preskrbimo s klobasami in
mesom. Prašiči so še precej po-
ceni, od 13 do 16 funtov izšiče-
ni. Krompir pa je dražji kot je
bil lansko leto. Cena je \$1.50
bušel, lansko leto je pa bila \$1.

Slovenski dom bo 25. decem-
bra priredil Miklavžev večer. Kot
sem čul bo uprizorjena lepa igra
in potem bo Miklavž delil darila.
Jaz sicer ne pričakujem, da se me
bo sveti mož spomnil, ker sem
se mu nekoč zamislil, priporo-
čam pa mladini, da pride v dvo-
rano, kajti za njo bo imel Mi-
klavž vsa dosti. Razume se, da
tudi mi starejši ne smemo ostati
doma na ta dan, ker s tem bi za-
medlili igro in drugo zabavo. Za-
to pojdemo vsi na Miklavžev več-
er v Slovenski dom.

Drugo nedeljo v mesecu de-
cembru se bo vršila glavna seja
društva št. 262 SNPJ. Po konča-
ni seji bo na razpolago dober pri-
grizek, ki ga bodo servirale čla-
nice društva. Naše društvo je
imelo zadnja leta navado, da je
predpisovalo kazen za člane, ki
se niso udeležili letne seje. Ka-
zen je bila v denarju ali suspen-
daciji, letos je pa to navado opu-
stilo, ker hočemo videti, koliko
članov se bo udeležilo seje, ne
da bi bili v to prisiljeni. Pridi-
te na sejo, da imate volilni odbor,
sraven boste pa deležni zabave.
Omenim naj še, da vsak član pla-
ča 25c društvene naklade za me-
sec december in se bo plačevala z
asesmentom vred. Prejel sem tu-
di nova pravila, katera bodo raz-
deljena na prihodnji seji.

V poletnem času sem se naha-
jal s svojim prijateljem in z na-
jiniimi soprogami na dolgem po-
povanju v državi Wisconsin. Ne-
kdo mi je obljubil, da mi bo po-
slel lepo izdelano brezovo metlo,
katere pa dondaj še nisem pre-
jel. Morebiti je dotični pozabil na
stvar ali je pa kak drug varok.
Kaj pa če mi jo prinese Miklavž,
ker on rad daruje brezavke. Po-
sdrav vsem članom SNPJ in
mojim prijateljem.

A. Valentincik.

Poročilo nastopnika

Farrell, Pa. — V zadnjem do-
pisu sem poročal o uspehu v
Johnstownu, Pa.: dober uspeh
sem imel tudi v Greensburgu, I.
mei pa bi bil še boljega, da ni-
tiste dni delovalo in da me ni
povsod pozdravljali sv. Martin.
Ko sem obhodil to naselbino,
sem se vrnil na svoj dom, kate-
rega sem zapustil pred enim me-
secem. Doma me je moja silova-
ska takoj ožela, čez, da nič ne
pišem kod potujem. Pokazal sem
ji cel kup Prosvete in ji rekel,
naj pazno čita moja poročila v
listu, pa bo vedela kje se mu-
dim in potujem. Ko sem ji vse
lepo razložil, se je čelo potola-
šila.

Doma sem ostal štiri dni in a-
gital za Prosveto in Proletar-
ca. Pri tem so mi šli na roke Jo-
vaki Valentincik, Steblaj in No-
vak. Pričakujem, da bom dobil
še nekaj naročnikov v tej nase-

lini. Tukaj me sv. Martin ni o-
viral, ker je bil že iz mode in je
Billy Sunday prevzel poveljni-
stvo. Dne 21. nov. sem se poslovil
od svoje soproge in se zopet po-
lal na pot. Vsem, ki so mi po-
magali pri agitaciji za list, lepa
hvala. — Anton Zidanšek.

Izdajice delavstva

Pittsburgh, Pa. — V tovarni
Union Steel Co. so se delavci u-
prili in pustili delo, ko je druž-
ba upoabila novega bossa. Odo-
bili so se, da ne pojdejo nazaj na
delo, in nekateri delavci so res
pri tem vztrajali, našlo se je pa
nekoliko propale, ki so bili pri-
svrženji delati in so se izneve-
rili delavski zavezdnosti. Nisem
verjel, da so taki neznajščini
med našimi ljudmi, a prepričal
sem se, da sem se motil. Spoznal
sem, da je še veliko nevednežev,
kateri bi potrebovali, da bi jim
Edison posvetil s kako novo iz-
najdbo, da bi se kaj takega več
ne ponovilo. Med izdajicami so
Slovenci, Hrvati in Poljaki. De-
lanje teh ljudi je vsega obsoja-
nja vredno.

Družba se je poslužila draš-
tnega sredstva, da ukloni delav-
ce. V petek zjutraj je poklicala
vse izprte delavce in jih obkolila
s policijo. Delavci so mirno gle-
dali to početje in čakali, da se
pojasni, kaj vse to pomeni. Pri-
šel je superintendent in je uka-
zal policiji, naj aretira pet de-
lavcev izmed 150 in jih naj vta-
kne za omrežje. Rekel je da so
ni krivi hujšanja, čeprav niso
niti stili, česa so obdolženi.
Res, prišlo je že tako daleč, da
družbe postopajo z delavci, ka-
kor se jim poljubni, kakor da de-
lavci ne bi bili niti vredni, da bi
votari pod solncom. Med omenje-
nimi sta bila tudi dva Slovenci.
Ponosna naj bosta, ker je častno
biti za omrežje v takem sluča-
ju. Izdajcem bi pa svetoval, naj
čitajo napredno časopisje, da
bodo spoznali svoje aramotno po-
četje. — Joseph Hrvatin.

Glas iz Kanade.

Hamilton, Kanada. — Zopet se
oglašam z drugimi dopisniki
vred, ki pišejo o mizernem de-
lavskem položaju. Rad bi opi-
soval lepšega, boljšeja kot je v
resnici ali ne morem, kajti res-
nica pride na dan prej ali slej.
Pel bi rad z drugimi slovo Boj-
na višavah, pa me je strah, ka-
dar se zmislim na prošlost, ko
sem to ponavljal ne vem komu
in zakaj. O, te pesmi se spomi-
njam še dobro, ali danes so dru-
gačne moje misli. Preveč je še
gorja in tlačenstva na svetu, da
bi pel to staro pesem.

Kakor poročajo iz delavskih
krogov, je brezposelnost čedalje
večja in še naprej pada stopnja
za stopnjo, posebno v kraju,
kjer se nahajam. Brezposelnih
je več kot zaposlenih. Kam vse
to vodi, kam vse to gre in koliko
časa bo to še trajalo, na to vpra-
šanje noben ne da odgovora.
Temne so misli, še bolj temna
je naša bodočnost. Zima je
tu in ljudje so brez obleke in de-
narja. Z menoj vred je v vrstah
brezposelnih še nekaj drugih ro-
jakov. Nekega dne smo že za-
čeli ugibati, da bi bilo umestno
ustanoviti unijo "štaparjev".
Ali bi bile tudi pri tem zapreke
od strani kapitalistične družbe?
Ali bi ne bilo skoevov? Mislim,
da bi ne bilo vse prav gladko.
Treba se bo posvetovati in iskati
pomoči iz drugih krajev.

Slovenci so povsod veseli in
zabavni in tako si tudi tukaj na
razne načine krajšamo čas. V
pogovoru med nami je prišlo na
povrje vprašanje o delu in dru-
gih stvareh. Nekdo se je ogla-
sil, da je videl molitveno maši-
no. Mi pa v smeh, kajti izmislili
so že vsakovratne stroje, ampak
molitvena mašina je popolnoma
nova iznajdba. Ta stroj bo ne-
kaj imenitnega, posebno za ti-
ste, ki live od delavskih žuljev.
Naporno delo jim bo zmanjšano,
kajti po nekaterih župniških
imajo gospodje izmisliti celo
vrsto očenašev. Tako na roke
je molitev prepovedana, ker se
glava prehitro izmuči. Tak
stroj bo pripraven posebno v ča-
su vojne, to pa zato, ker zaos-
nejo očenaš v skladovnici, umi-
li grešniki pa morajo čakati v
vicih na molitve, da jih rešijo
trpljenja. Čul sem, da nek tak
stroj že posluje v starem kraju,
podrobnosti pa mi niso znane.

To je res nekaj imenitnega. Mar-
sikomu se bodo odpočile roke,
ohladilo srce in glava se bo iz-
čistila. Se jaz bi jo kupil, ako
bi imel denar, ker sem silil, da
se da prav veliko zaslužiti z njo.
Ampak kakor vse nove iznajdbe,
siromak je ne bo mogel kupiti in
bo moral še znanprej brusiti
svoj jezik in prositi nebeski raj
s sklenjenimi rokami. Dušnim
pastirjem bo ustrezno z novo
iznajdbo, ker se bodo lahko zne-
bili na prav lahek način na tiso-
če očenašev. Kdo ve, kaj vse
naša čaka. Morda bo prišel še
telefon in potem se bomo kar
direktno pogovarjali z dobrim
očetom. — J. H.

S pota

Dne 24. novembra sem bil na-
vzgoč na prireditvi igre "Vozel",
slogira v treh dejanjih. Sestri
Brančička in Mary Šmole sta
imeli glavni vloge in sta ju re-
šila v splošno zadovoljstvo. Iz-
govarjala slovenskih besed je
bila lepa, posebno če pomislimo,
da ni niti prva niti druga ob-
iskovala slovenske šole. Moške
vloge so imeli Bevk, Pahre in
Janko. Zadnji je nastopil v go-
varski narodni noši, ki mu je
prav lepo pristajala. Ga Spratiz
je igrala vlogo matere. Program
priredbe je vključeval petje, ki
je bilo prav dobro izvajano. Do-
voljeno naj mi bo, da nekoliko
opisem vsebino igre.

Ime igre "Vozel" še samo na
sebi pomeni, da je nekaj zavo-
zanega, ki se more razrešiti.
Zapletenost se prične že takoj
v prvem dejanju. Stefan Jelč
se namreč posavlja od svoje že-
ne Ranka, s katero je poročen
komaj štiri mesece; njegova pot
drži v Dalmacijo, kamor ga kli-
čejo kupčijski opravki. Po nje-
govem odhodu ostane žena sa-
ma doma. Kmalu za tem pride
k nji na obisk mlad fant Periša
in jo v šaljivem razgovoru, ki se
je razvil med njima, poljubi baš
v trenotku, ko se prikaže v vr-
atih njena sestra. Sestra je vi-
deala ljubavni prizor, toda ker
ni poznala Rankenega moža, je
smatrala, da je Periša njen so-
prog. Ranka, katero je nena-
den prihod sestre nekoliko zme-
del, se ni hotela izdati. Večer je
kroji potoke v navadnem po-
govoru in ko je prišel čas počitka,
je Periša ostal v Jelčevi hiši.

Ranka je pa odšla k sosedu. Pe-
riša se zgodaj v jutro zbudi in
jo misli na skrivnem popihati
domov, a v tistem hipu se nena-
doma vrne Stefan Jelč. Ko ga
Periša zagleda, se ustraši in zbe-
ži nazaj v sobo. Matdem se pa
vzbudi Bojka, ki je spala v kuh-
nji, in ko ga zagleda, prične vpi-
ti, ker misli, da je prišel v hišo
kak pritepec. Bila je precej ro-
bata z njim a v tistem hipu vsto-
pita njen oče in mati.

Periša je še vedno skrit v so-
bi. Ranka poskuša vse, da bi pre-
slepila starše in ju spravila iz
kuhinje in a tem rešila Periša
iz neuprijetnega položaja, a na pot
se ji prišli drugi. Ko se mati
razgovarja s svojim zetom, Boj-
ka to pove svojemu očetu, češ,
da ima mati ljubčka. Stari se
razjezi in prične smerjati ženo.
Ranka se navsamo prizadeva,
da pomiri razburjene duhove in
vso stvar pojasni, toda vse ni
nik pomagalo. Stefan se razjezi
in izjavi, da noče nobenega vi-
deti. Končno gre Bojka v sobo
po Periša. Ko ta pridde iz sobe,
se vse začudi in poasvi se jim v
glavi, da to ni Stefan, Rankin
mož. Vsa zapletenost se razja-
ni in Periša zasnuje Bojko, ki v
prvem hipu ni vedela kaj početi
od veselja in začudenja.

V splošnem je bila igra dobro
izvedena. Med točkami je pev-
ski zbor pod vodstvom pevovo-
dja Maki Normberga zapel par
pesmi, med njimi "Moja kosa",
"Ne bom se motila", "Adijo pa
zdrava ostani" in "Vsi so pri-
hajali".

Matija Pogorelec.

Smarina kosa

Ely, Minn. — Dne 4. novem-
bra je umrl v St. Mary bolni-
nici v Duluthu br. Andrew Lah,
član št. 20 SNPJ. Njegov po-
greb se je vršil 7. nov. na mest-
nem pokopališču na Elyju.
Pokojnik je bil rojen 30. nov.
1867 v vasi Bostiče pri Velikih
Lakah. V jednoto je pristopil 1.
1910. Bil je dober član društva
in jednote in mi ga bomo težko
pogrešali.

Pokojnik zapušta tukaj so-
progo Jennie, dva sina in tri hče-
re, v starem kraju pa več sorod-
nikov. V imenu društva iskro-
no sožale družini.

Joseph Chrep, tajnik.

Gospodinja in
konzumna društva(Iz Zadržnega koledarja slov.
del. zadržništvo za l. 1930.)

Z vsakim komadom sira ali
mleka, z vsakim kilogramom sla-
nine ali masti, z vsako obleko ali
srajco, ki jo kupi, izvršuje go-
spodinja gospodarski sila važno
funkcijo. Da je res sila važna,
nam bo takoj jasno, če si pred-
stavimo posledice, ki bi nastopi-
le, če bi ta funkcija naenkrat
izostala, n. pr. z nakupovalnim
štrajkom vseh gospodinj napram
malim trgovcem. Po daljšem na-
kupovalnem štrajku bi morali
vsi ti trgovci propasti, in 90%
veletrgovcev — namreč onih, ki
trgujejo z blagovi — bi moralo
enako kaj kmalu deliti isto usodo
s trgovci. Potlej bi prišli na
vrsto tovarnarji, ker bi veletr-
govci in mali trgovci nič več ne
kupovali od njih. A tudi delavci
in nameščenci bi povečini ostali
brez posla.

Ta težna slika nam zadostu-
ja, da smo si na jasnem: naše
žene preživljajo s svojimi na-
vidno najmanjšimi nakupi več
družine malih in velikih trgov-
cev; naše žene kot gospodinj
so pravi delodajalci delavcev in
nameščencev, ne pa trgovci, to-
varnarji in drugi, podjetniki. Iz
nakupov za 12 milijonov gospo-
dinj črpajo nešteti podjetni-
ki na vseh poljih svoje več ali
manj velike dobičke, in ti mili-
oni posameznih gospodinstev
so najjačja opora svetovnega
gospodovanja kapitalizma. Iz
tega pa sledi tudi: če bi žene za-
čepile te vrele, iz katere črpa
kapitalisti svoje moči, bi kapita-
lističnemu gospodarstvu odbila
zadnja ura.

Marsikatera gospodinja pla-
ho ali nevrno zmaguje z glavjo
ob tej ugotovitvi. A vendarle je
povsem resnična. Žene imajo
res to moč radi svojega nakupo-
vanja in nezasišane važnosti za
nje same je, da se te svoje moči
tudi zavedajo. Le potem lahko
kot skupnost uporabljajo svojo
neprecenljivo gospodarsko moč
ne le za lastne interese, marveč
tudi za prospek celote.

Gotovo bi potem takem mno-
ge gospodinj rade uporabljale
svojo nakupovalno moč, a ne ve-
do kako. In mnoge porečejo:
"Saj vendar ne moremo napra-
viti nikakega nakupovalnega
štrajka in a tem prisiliti vse tr-
govce, tovarnarje i. t. d., da iz-
polni vse naše zahteve. To bi bi-
lo vendar nesmiselno in vrhoga
neizvedljivo, ker moramo naku-
povati, če hočemo živeti, in ker
neizvedljivo ne moremo spraviti
vseh gospodinj pod eno streho,
zlasti še pri nakupovanju."

Počakajte! Čeprav ne gre ta-
ko neposredno, je vendar še dru-
ga dostopna pot, ki vodi konč-
no do istega cilja: vstopite kot
član v konzumno društvo v va-
šem kraju in kupujte vse, kar ko-
li potrebujete, in karkoli sploh
ima konzumno društvo, a prav
res vse v njegovi prodajalni ali
v konzumno zadržnih prodajal-
nah, namesto kot doslej pri ma-
lih trgovcih in v kapitalističnih
veletrgovinah. S tem ste že sre-
di nakupovalnega štrajka go-
spodinj napram privatno kapita-
listični trgovini, in vse gospo-
dinje, ki vam bodo sledile, bodo
potem celo zelo lepo pod eno stre-
ho.

Vendarje boste mogoče vpra-
ševali, čemu je prav konzumno
društvo boljše od privatne o-
snebe trgovine in kakšne so raz-
like med njima.

Najprej: rkar ne mečite kon-
zumnega društva s privatnimi
trgovci v isti lonec. Zunanje si-
cer razlike res niso kričaste; obo-
ji vzdržujejo svoje prodajalne, v
katerih oddajajo blago proti pla-
čilu. In vendarle niso konzumna
društva navadno trgovine v obič-
ajnem smislu, ker ne kupujejo
za račun in korist nekega po-
jetnika ali neke družbe na stro-
ške odjemalcev, marveč so to or-
ganizacije samopomoči in o-
brambe odjemalcev samih, dele-
jeje v polnem obsegu za njihov
blagor in so poleg tega v vilo-
meri splošno koristna. Medtem
ko dela privatno-kapitalistična
mala in velika trgovina za dobi-
ček in ji je zadovoljevanje na-
kupovalnih potreb odjemalcev
le sredstvo za dosego svojega o-
dinega cilja, kolikor možno več-
jega dobička, je pri konzumnih
društvih izključni cilj zadovolje-
vanje potreb na kolikor mogoče
smotren in za vse člane zadovol-
jujoč način. (Dajle za 2. strani.)

Dr. F. Debevec:

Tuberkuloza dece

Kakšen je konec razvite, neozdravljive
bertetne sušice? Odgovore lahko izčrpamo
Nastaja pogosto splošna tuberkuloza vse
teles ali pa le tuberkuloza možganskih me-
ni trajati kvečjemu po par tednov. Eni
drugi tiči izvor v močnejši bacilemiji (kro-
nju, potikanju bacilov v krvi).

Spomladi in v jeseni, ko nastajajo zna-
spremembe v toploti in podnebnju, se otro-
jetika posebno rada poslabšuje in razširja.
težke sušicevate jetike nastalo naglo, smr-
pljučno poslabšanje poznamo kot tuberkulo-
pljučnico (sirasno pljučnico ali pneumonijo).
Otroci oboli iz navadno dobrega počutja z
soko vročino, težkim dihanjem in sopenjem
motico; srce jim bije močno, nemirno, sčas-
brzo, neredno; kašelj je mučen. Prej ali
se dajo najti bacili v izmečku. Bolezen je sm-
na v kratkem času, ko odpove otrovno osl-
ljeno srce.

Zaključimo poglavje sušice v mladosti
načinoma tretjo vrsto mladostnih jetičnih o-
lenj, ki nastajajo po nepopolno zacelenem
votnem bolezenskem ognjišču na ta način,
uhajajo bacili v krvni obtok. To potika
pobeglih kužnih klice smo že omenili pri m-
dostni sušici. Rekli smo, da pri tej nastaja
dvojna bolezenska ognjišča, ena krvnim
tom, druga s širjenjem bolezni po dihalnih
veh. V tretjo skupino štejemo le bolezen
slike, ki nastajajo samo po bacilemijah (po-
kanju bacilov po krvi). Večina slučajev ot-
ške in mladostne tuberkuloze spada sem-
tako pljučne kakor izvenpljučne. Gotovo ne
večkrat nam pride pred oči splošna tuberku-
za bezgavk: na vratu, pod pazduhami, na
pljučih v prsni votlini, v trebuhu, skratka
vso, kjer se razprzajo mezigovnice, najde-
povečane, zadebeljene žlezice. Dočim njih
likost v zdravem stanju ne presega obsega le-
so sedaj znatno debelejša: kot grah, leš-
oreh; po več vkup se jih zlije v kepaste, v
sih prav boleče grude. Vendar, prav mno-
krat obolenec — otrok ne toži o bolečinah v
teh bezgavk. Tudi ne javlja vselej drugih
lezenskih težav. Le rast, razvoj telesa ni
alna, bledica večkrat krije lica.

Splošna žlezna tuberkuloza je zdaj te-
zdaj laže vrste. Med težje vrste spada te-
kadar pride do ognjotve žleznih oteklin,
dalje, kadar jo spremljajo tuberkuloza vna-
tega ali onega organa. Zelo rada prehaja v
lezen bezgavj v podkožje in na kožo sa-
Zleza se zgnoji podkožna tkovina vsled te-
oteče, v oteklini najdemo zrnčasta ognjišča,
berkule. Tudi podkožna oteklina se zme-
gnoj prodre skozi kožo ven, a fistula (ka-
skozi katerega izteka gnoj) se zlepa ne za-
Nastala je slika škrofuloze (jetike kože in
kožja) pri otroku. Gotovo je mlado telo
nagnjeno k škrofulozni kakor odrasli orga-
zem. Saj pri starejših ljudeh te bolezni
slike skoro ne najdemo.

Se eno vrsto kožne jetike poznamo: lu-
Tudi ta je mogoč pri mladini. V bistvu je
lezenski proces isti. Pod kožo se krvnim
tom naselijo posamezni bacili. Polagoma
razvijajo poedini tuberkuli, to je skupnice
lic, ki so značilne za tuberkulozo. Sosedni
berkuli se tu in tam zlijejo v večja gnezda.
naj na koži od kraja vidimo najprej rude-
ste pege, nato zrnčaste gričke, kasneje v
kožne grude in nabreklike. Le-te se na p-
menih mestih valed razširjajo in razpad-
sredini pretvorijo v čire, male rane; sčas-
je vsa bolna kožna površina ena sama, ra-
rana izjedlina, pokrita z gnojno izločevino
njenimi izsušenimi skorjami. Na robu r-
se bolezen širi, tod najdemo najbolj sveže
berkule. Na opisani način se prav počasi
in brez hudih bolečin proces širi vse dalje
dalje, razje nos, lica, ušesa itd. Vmes in
časno se tudi odigrava poskus zdravljenja.
Zdrava koža preraste očistene dele ranaste
vršine. Seveda potem to ni več lepo, rožn-
gladko lice, temveč brazdato in razorano
videti, starikavo, deloma spačeno.

Lupus ne nastaja pri težkih jetičnih o-
lenjih. Pljuča ljudi z lupusom so le prav re-
bolna. V telesu mora postojati posebno na-
nje, da se pri otroku (kakor tudi pri odras-
razvije enkrat brzo se gnojčasta škrofuloza,
glic pa počasi, toda vztrajno napredujoči
pus. Obe vrsti kožne jetike seveda imata
čen izvor: okuženje kože ali podkožja po

Vesti iz Jugoslavije

LAŽNI ZDRAVNIK IN TUBERKULOZA V GRU

Slika lahkovernosti naše vasi

(Ljubljana.)

Ljubljana, 16. nov. 1929. Mnogo sleparjev je že potegnili naše vaščane za nos prav pošeno. Na račun lahkovernosti si naberejo denarja, za katerega se potem obrišejo. Ta lahkovernost je v nekaterih krajih tako velika, da lahko izkušeni sleparji kar na debelo sleparijo in se predstavljajo za nemogoče osebe.

Pride slepar v kako vas in se odloži za kralja... in kaj kmalu mu verjamejo. In če potem ta "kralj" zahteva denarja, češ, da je pozabil na "dvoru", ker je bil okrog preoblečen v civilno obleko, da ga ne bi nihče poznal — potem kmetje verjamejo in posodijo "kralju" kak stotak. Stotak pri stotaku — pa slepar-kralj prav lahko kraljevo preživlja. In ko potem izčrpa in ne povrne denarja, šele potem začne sprva sumiti o poslušnosti "kralja", in kesneje o kralju sploh. Spoznajo, da so bili sleparjeni... in to iz trte izide. To je delal n. pr. Rostohar pred leti v moravskem okraju. Sledil je zdaj za kralja zdaj zdravnika, verovali so mu in posojali, dokler ga niso artileristi blasti in vtaknile "kralja" v kraljevo jetnišnico.

Moravska pokrajina je precej lahkovernost, saj velja ta kralj tu za najbolj pobožen revir naše domovine. In pobožni ljudje kmalu radi verjamejo, da je kdo zdravnik ali kralj, iz gole priustnosti in v hlapčevstvu. Tudi nova avantura nekega zdravnika se je odigravala v moravski okolici in Moravčah slišati. Dva sleparja sta prišla, ki sta izdajala za zdravnika in zdravnikovega asistenta.

Šla sta najprej v Moravce na upanje. Oba sta se dokaj mla in precej lepo oblečena. Pa obarata oblastno župana in njegove svetovalce v občinski kmeti.

"Pozdravljeni, gospodje! Jaz sem zdravnik oblastne uprave, oddelek za tuberkulozo. Vam potrebujem seznam vseh jetičnih v vaši občini, ker jih bomo morali zdraviti in jim — revežem — lajšati trpljenje."

Gospodje so se poklonili in — preplašeni pogledi drug drugega: Nesreča, seznama sploh nima, nikoli ni prišel nikak u — od zgoraj, naj ga sestavijo. Gospodje so se seznanili in — "Zdravnik" se je raztogotil: Kaj, se seznama nimate, da je prav? Malomarnost pa takoj opozarjam vas, da vas lahko po čenu temu in temu kaznujem o precejšnjo globo. Povr — boste morali sestaviti celo seznam vseh tuberkuloznih tu — za deset let nazaj!"

Joj, so se gospodje ustrašili, deset let nazaj. Kako bi to seznama, saj je nemogoče. In ko jim je že umrlo radi tuberkuloze v zadnjih letih, saj ne vedo tega. No — šef se je bil silno razburil, ampak zdaj je že dobro. Zdravnik pomoli pred se seznam liste s podpisani občin, ki je izvršil pregled tuberkuloznih. Zdjaj so mu gospodje vedno verjeli. Prestrašeni — niti gledali niso na papirje, da le hud več in da da mir s tistim seznamom, ki ga nimajo.

Gospod šef je poznal moravce razmere dobro, zakaj, kar jim je povedal nekaj imen ljudi, so oboje za tuberkulozo ter sedaj bolehalo v svojih posteljah, eni več drugi manj hudo. To je gospodje še bolj "pazljivo" in šef se je napotil po vasi. Obiskal je vsako hišo, ki je imela v njej bolnika, ki je imel v njej bolnika, ki je imel v njej bolnika. Se je zdravnik v hišo nevarno obrtnika ter pregledal z asistentom skupaj tuberkuloznih. Trkala sta jo po pravih priiskovalca, prav kot kak "resen" zdravnik. Po pregledu velikodušno dejal:

"Mi ne računamo za ordinirane. Vse to plača oblastna uprava. Svetoval bi vam le, da si pripravite za čeno aparat za zdravljenje, čisto nov sistem; plačati pa vam samo 250 Din, ostalo plača oblastna uprava. Za eno treba dati za aro le 100 Din. Zdravnik pa zdaj vse tuberkuloznih — temi aparati in beležimo uspehe, kar tudi vam pomaga."

Prele besede za moža, ki mu je kaj do žene, ki bi jo rad videl zdravo. Mož je plačal takoj 100 Din.

Pri drugi ženi je zdravnik konstatiral tuberkulozo v — grlu. Nasvetoval je spet aparat in zahteval zanj takoj 250 Din, ki jih je tudi dobil. In tako še drugod, v drugih hišah, v drugih okoliskih vaseh... In lepega dne je "zdravnik" z "asistentom" izginil neznano kam. Zdjaj iščejo in jadicujejo za zastoj zapravljeni denar.

To se je zgodilo v moravski fari, pobožni pokrajini, kjer so ljudje še tako babjeverni...

Medvedko je ustrelil

Letošnja dobra letina je zelo ugajala tudi zverem. Zredile so se in postale predrzne. Ob obilni koruzi, korenju in repi so se medvedi in divji prašiči kar lepo redili in svesti si svoje korupcijske, so se kar korajžno približevali tudi vsem in ljudem. Prebivalci kočevske okoličine, Novega in Starega brega, Starega loga in Hinj so pogostokrat našli na kosmatini.

Pripovedovali so o komičnem pogledu na neko medvedko, ki je blizu Novega brega tresla hrustko-lesniko za svoj nadebudni medvedji naraščaj. A prav to medvedko je menda zadela zla usoda, ker se je preveč domaćo počutila v kočevskih gozdovih in vaseh. Preteklo sredo je šel posestnik in znani lovec Ivan Kruc iz Lazin pri Hinjah proti domu. Tik pod osnovno šolo je zagledal v gozdu precej daer zver, ki s štirimi mladici lomasti naravnost proti njemu. Kruc se je skrčil za bližnjo smreko in od tu ustrelil medvedko, ki se mu je skokoma približevala. Medvedka je razjarjena valed strela zarjula. V istem hipu je Kruc znova ustrelil proti medvedki in jo zadel naravnost v srce. Medvedka se je z groznim rjujem zvrnila. Štirje mladici so se od strahu razbežali v gozd. Medvedka je lep eksemplar: tehtala ni manj kot 104 kg. Z njen gosti kožuh je vreden denarja.

Tretjina železničarjev tuberkuloznih

Prometni minister je odredil, da se je vršila v Beogradu konferenca za pobijanje tuberkuloze pri uslužbenih državnih prometnih ustanov. Prometna sredstva, vlaki, avtobusi, ladje so najugodnejši kraji za razširjanje tuberkuloze, ker je tu stalni promet mnogih ljudi v tesnih prostorih. Opažati pa je zadjala leta še to, da se med prometnim osebjem zelo širijo bolezni kakor tuberkuloza, spolne bolezni in obolenja po alkoholu. Če pa hočejo kaj učinkovati table po vlakih "Cučaj se jetike," je treba gledati v prvi vrsti, da so uslužbeni sami prosti teh bolezni.

Na tej konferenci je referiral tudi šef sanitetnega oddelka prometnega ministarstva dr. Jovan Dobrodolac, ki je označil kot glavno bolezen, ki trpičji železničarje, prav tuberkulozo. Po dani je statistika, da je bilo od 305 uslužbenecv, ki so bili v prvem četrtletju tega leta pregledani po zdravniških, tuberkuloznih bolnih 115, to je 37% v drugem četrtletju je bilo od 762 komisijsko pregledanih železničarjev 204 bolnih na tuberkulozo, kar znaša 26,6%, v tretjem četrtletju pa bo znašal ta procent 29% do 30%.

Preradlag je dr. Dobrodolac tudi načine, kako pobijati tuberkulozo med železničarji in dejal, da je treba bolnike izolirati v sanatorijih in zdraviliščih, izolirati jih v stanovanju, če so manj bolni, treba je poučevati železničarje o tuberkuloznih boleznih in — to je najvažnejše — zboljšati življenjske odnose železničarjev, to je hrano, obleko in stanovanje — to je zvišati jim medo.

Podpirati je treba tudi kulturno in športno gibanje železniških uslužbenecv, uredi naj se prehranjevanje železničarjev med delom, osnovati treba čitalnice in knjižnice, prirediti stalne kurze o higijeni.

Najvažnejši nasvet bo pač: zboljšati gnotni položaj železničarjev. Koliko bolnih ni bilo s tem zatrtih? Če ne v teh, vsaj v naslednjih pokolenjih.

Polemika o srcu in možganih Radiča

Ljubljana, 14. nov. 1929.

Po časopisih se vodijo polemike o zadevi s srcem in možgani pokojnega Stjepana Radiča, ki so jih te dni našli v blagajni Seljačke zadrugne banke, in o čemer smo že poročali.

"Dom", časopis, ki ga izdajajo radičevci, piše o tej stvari ter pravi, da so bili ostanki pokojnika ahranjeni v blagajni banke zato, ker so jih mislili spraviti v nekem prostoru veliko dvorane Seljačke doma. Ker pa dvorana radi zadnjega požara še ni bila urejena, so spravili relikvije v blagajno banke, kjer so bili najbolj varni. Tudi napadajo upravitelja konkurzne mase dr. Mijo Radoševića, zakaj ni obvestil Predavca ali Košutiča, ampak je obvestil najpraj vdo vo Radičev. Strankini ljudje so bolj važni za odločanje v tej zadevi kot vdo va Radičeva.

Radošević seveda spet odgovarja ter priobčuje v časopisih potrdilo, ki ga je bil izstavil dr. Maček, ko je prevzel v steklenici srce in možgane pokojnega Radiča. Potrdilo se glasi:

"S tem vam jaz podpisani dr. Vladimir Maček kot konkurznemu upravitelju hrvatske seljačke zadrugne banke d. d. v Zagrebu potrjujem, da ste mi iz spodnjega predala črne blagajne izročili kovčeg z zadnjimi ostanki pokojnega Stjepana Radiča, to je z njegovimi možgani in srcem, ter vam s tem osebno jamčim, da se v tem kovčegu poleg tega ne nahajajo nobene druge stvari. Potrjujem tudi sprejem kraljevega venca. Zagreb, 11. novembra 1929. S spoštovanjem dr. Vladimir Maček."

Ne vemo točno, zakaj da so te relikvije shranili prav v blagajni banke, kamor ne spadajo. Ni ravno lepo. Mogoče pa so imeli vendarle svoj vzrok; mogoče so se bali, da jim jih kdo ukrade? Vsekakor ga je grde s strani dr. Mije Radoševića, da je spravil vso to zadevo v časopis.

Dr. Radošević je bil svoj čas komunist.

K atentatom na zagrebške detektive

Zagreb, 15. nov. 1929.

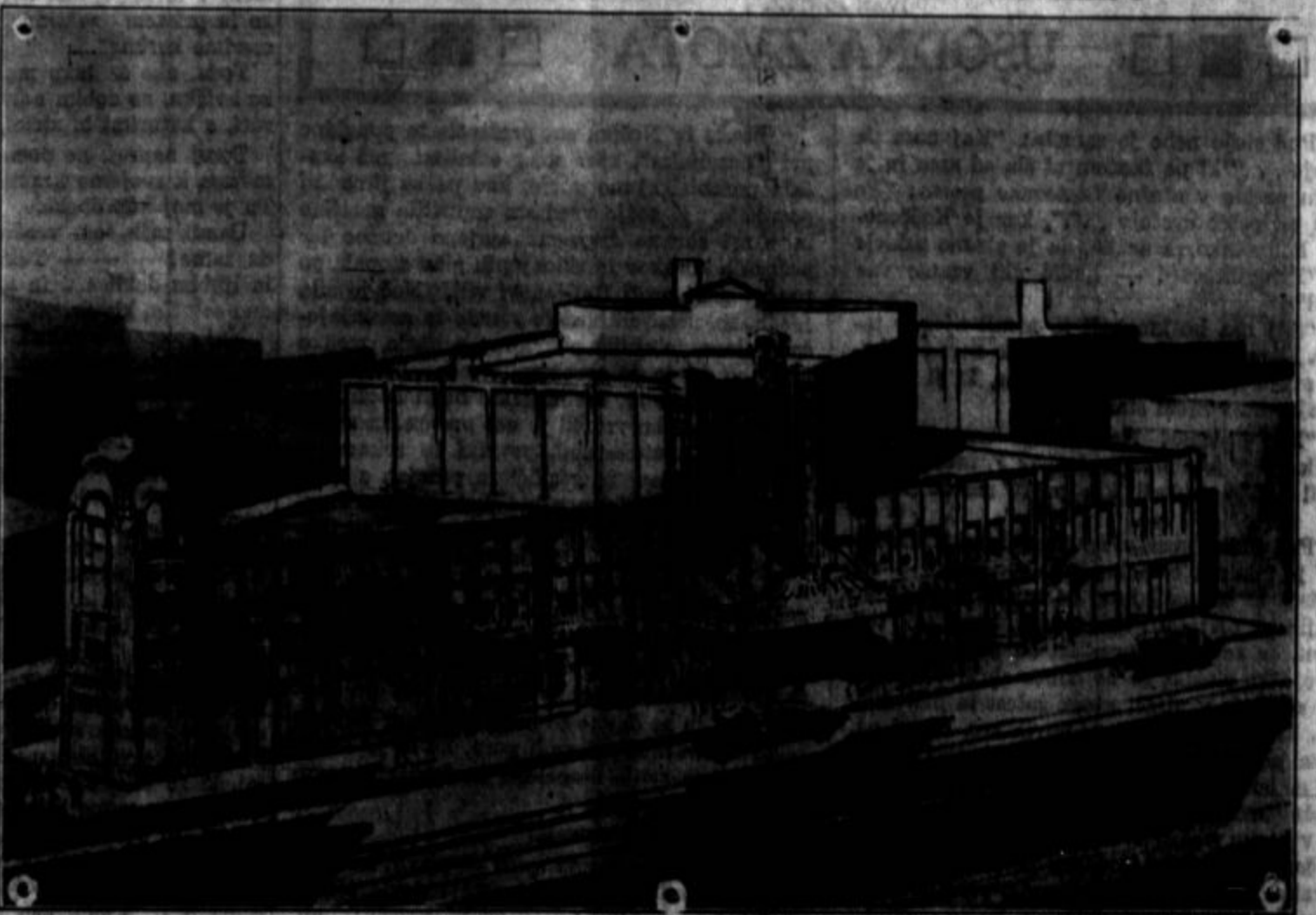
Poročali smo o uboju dveh detektivov v Zagrebu, ki sta bila ustreljena, ko sta hotela izvršiti dve aretaciji. Šofer Babič, ki sta ga prišla aretirati dva detektiva kot krivca in udeleženca atentata na novinarja Schlegla, je z revolverjem streljal na oba detektiva ter pobegnil. En detektiv je bil mrtev, drugega so ranjenega pripeljali v bolnico. Ko sta malo nato prišla spet dva organa policije k Babičevemu komplicu Hraniloviću, da ga aretirata radi iste stvari, je tudi ta streljal in pobegnil, a so ga ujeli in zaprli. Tudi ta je enega detektiva ubil. Za Babičem je bila razpisana tiralcica in razpisana visoka nagrada za onega, ki ga preda oblastem, vendar ga še niso prijeli.

V zvezi s tem atentatom in ubojem Schlegla je bilo v Zagrebu izvršenih mnogo aretacij, med njimi so aretirali tudi nekega profesorja z univerze in več drugih uglednih oseb bivših opozicijskih strank. Zdjaj ap v zvezi s tem opustili iz službe pri mestnem poglavarstvu troje uradnikov in sicer Valenta, Starčevića in Lorkoviča. Lorković je sin pokojnega politika, federalista dr. Lorkoviča in je bil pobegnil iz Zagreba. Zakaj za njim je izdana tiralcica.

Vse to kaže torej, da je bil umor Schlegla izvršen s strani meščanske in opozicijskih strank, zlasti s strani federalistov, katerih vodja dr. Ante Trumbić je prav tako emigriral in živi baje v Berlinu, kjer dela...

Na Gori Oljki je zaposlenih mnogo Bošnjakov, ki sečejo drva po gozdovih. Pred nekaj dnevi se jih je nekaj zateklo pred nalivom pod košato drevo ter vedrili. Prav v istem času pa je treščilo v drevo, pod katerim so vedrili. Štirje drvarji so se onesveščeni zgrudili, ker jih je omamila strela. Trije so se kmalu zavedli, četrti pa je dobil tako močno opekline, da so ga morali prepeljati v bolnico.

ZGRADITEV SLOVENSKEGA POSLOPJIA V MILWAUKEEU

Na zahvalni dan, dne 29. novembra, je bilo otvorjeno lepo trgovsko poslopije, ki ga vidite na sliki in katerega je zgradila skupina podjetnih milvaških Slovencev. Stavba se nahaja v mešah milvaškega predmestja West Allisa na Six Point križišču. Je nedvomno ena najlepših trgovskih stavb v West Allisu in je v širšem pomenu besede ponos tega prijaznega predmestja. In a stališča, da je to poslopije zgradila skupina podjetnih slovenskih trgovcev, je v tem ostri tudi v ponos slovenski nasebini, katere prestaj je s to zgradbo gotovo narastel

med tamošnjimi Amerikanci in priselenci v splošnem. Prvi koraki za zgraditev poslopija so bili podvzeti pred dvema letoma. Idejo je sprožil trgovec John Ocvirk, predsednik Six Point Realty kompanije, ki poseduje poslopije in je bil za njeno ureditve tudi najbolj aktiven. Družba je kupila stavišče od mesta West Allisa za vsoto \$35.000. Mesto je stavišče prodalo pod pogojem, da družba postavi poslopije, ki bo stalo ne manj kot dvesto tisoč dolarjev. Da je družba zadostila tej kupni določbi, dokazuje

GOSPODINJA IN KONZUMNA DRUŠTVA

(Nadaljevanje s 2. strani.)

Prvo konzumno društvo je bilo v zvezi 28 revnih angleških tkalcev v Rochdalu, ki so se hoteli osvoboditi hlapčevanja trgovcem radi dolgovi in osvoboditi bede, v katero so radi tega zali. Združili so se v svoje konzumno društvo za skupni nakup, ne da bi kupljeno blago prodali poljubnim kupcem, kakor delajo to trgovci, marveč da jih oddajajo društvu in članom proti plačilu po dnevnih cenah. Vsak član je bil soudeležen pri čistemu dobitku, a ne tako, kakor je v kapitalistični navadi, da se ravna višina dividend po višini vloženega kapitala, marveč da se računa in določa po vrednosti vsakega nakupa blaga, kolikor jih je kupil član. Poleg tega je imel vsak član svoj položaj in svoj glas v društvu, bil je lahko izvoljen od članov v vodstvo društva in je bil z vsemi člani enakovredni solastnik vsakega vloženega premoženja, tako da je lahko vsak dejal z vso pravico in zadržnim ponosom:

"To je tudi moja trgovina". V tem društvu "prismojenih" tkalcev, kakor so zasmrnavali ustanovitelji, je bilo pred 84. leti rojeno veliko konzumno združeno gibanje, ki objema danes vso zemljo in obsega državo okrog 50 milijonov združenih članov, da, če štejemo družinske člane, državo okrog 200 milijonov odjemalcev, v kateri "solnce nikdar ne zaide," kakor se je izrazil predsednik Mednarodne zadrugne zveze. Vajno Taner.

To veliko, vedno rastoče gibanje deluje še danes po temeljnih načelih "rochdalskih pionirjev". Troje glavnih gesel je: plačilo v gotovini, demokratične upravljanje in razdeljevanje čistega dobitka po prometu. V tem se vse gibanje temeljito — kot obkoko — razlikuje od vseh kapitalističnih podjetij, torej tudi od trgovcev vseh vrst.

Zlasti si moramo venomer ponavljati sledeče: konzumno društvo ni nikak podjetnik, ki hoče pri odjemalcih zaslužiti. V konz. društvu sploh ni nikakega podjetniškega dobitka, ker se stoka ves presežek spet direktno ali indirektno nazaj k članom in se vsak vinar uporablja le v njihovo dobrobit. Del presežka se vsakoletno izplačuje kot dividenda članom v gotovini, drugi del presežka tvori potrebne rezerve, z njim nakupujejo tudi nove fabrikacije za svojo potrebo. Končno služi presežek tudi

dejstvo, da poslopije stana s staviščem vred okrog \$335.000.

V poslopiju se nahaja 7 prostorov za trgovine in v zgornjem nadstropju je 17 lepih sob za urade. Najlepši del poslopija je gledališče, ki je z arhitekturnega stališča krásno delo. To je razvidno takoj, ko človek stopi v sprejemno sobo (lobby), ki je podobna majhni gotiki katedrali. Nič manj čarobna ni notranjost gledališča, ki je nedvomno eno najlepših gledališč na srednjem zapadu. Nič ni razkošnejša v njem, vendar je arhitekt Urban F. Peacock zadostil vsem

estetičnim čutom človeka. Krašen je modroseljeni obok v poltemni atmosferi, ki na človeka dela vtis, da se nahaja pod jasnim nebov aredi polarne noči.

Gledališče je bilo oddano v najem Fox Theater kompaniji za 15 let. Z gospodarskega stališča bo podjetje gotovo velik uspeh. Stoji na najboljšem prometnem križišču, kar je prvi pogoj za vsako trgovino. Ker so v poslopije zainteresirani napredni slovenski trgovci, med njimi tudi aplošno znani Frank Ermenc, znači to tudi napredek nasebine.

blika tudi valetrogoce in to najmanj 15 do 20 odstotkov.

Temu razvoju utegne le konzumno združništvo s svojimi obkokoistimi američanci postaviti dovolj močan jez. To bo storilo tem lažje in tem boljše, čim več člena se ga bo oklenilo kot stalne odjemalke, čim bolj se bodo torej udeleževali "nakupovalnega štrajka". Sicer še danes zelo razvito združno samoprodukcije upliva na cene na našem trgu, vendar bo treba številu združenih tovarn še pomnožiti in se bo treba številu odjemalke še povečati, da bo naše konzumno združništvo polnomočni regulator cen na našem trgu.

Poleg tega cene znižujočega vpliva konzumnih društev, je važen strog poslovni red, ki je v konzumnih društvih sam po sebi umiljiv. Vedno je pravična mera in vaga in vedno le najboljše blago. Prav točna teža je velike važnosti pri posameznem nakupovanju, važnejša kot si to v splošnem mislijo gospodinje. Med vojno, ko je bilo treba računati na grame, smo prvi spoznali to važnost. Če dobi gospodinja pri vsakem nakupu le en gram manj, potem predstavlja to tekom leta precejšnjo podražitev blaga. V konzumnih društvih ni nikomur nič do tega, da bi se težo varal odjemalce, ker jim ni do "profita".

Prav tako je s kakovostjo blaga. Konzumna društva morajo polagati mnogo pažnje na dobro kakovost prodajnega blaga, ker morajo računati s stalnimi nakupovalci in ker — tudi to je ena velikih razlik napra mprivatni trgovini — člani sami narekujejo želje, zahtevajo in svojo kritiko namram poslovanju konzumnih društev. Čim več delavskih in praktičnih gospodinj sodeluje v tem gibanju, tem boljše poslovanje konzumnih društev in tem boljše bo uspevalo združništvo.

Omeniti bi bilo tudi, da vpliva načelo plačevanja v gotovini na marsikatero nakupovalne kroge vzgojno in da preprečuje baš pri vsakdanjem nakupu tako usodno zadovoljevanje. Povračilo presežka (dividende) članom pomeni poleg tega pocenitev posameznega blaga, ki sicer ne stopa na dan tako kričavo kakor trgovec s svojim "popustom", "datkom" in podobnimi reči, ki pa je stalno in zašgurano ter — odkrito.

Preko vseh teh manjšinih posebnih koristi pa se bo misleča gospodinja z veseljem in iz notranjega prepričanja priključila

teji veliki skupnosti odjemalcev, ker ji je tu dana možnost, sodelovati po svoji strani na preoblikovanju celotnega današnjega gospodarstva. Ker je naša v strokovni organizaciji končni cilj — spreminiti današnji kapitalistični gospodarski red v skupno gospodarstvo, ki ne služi posrednikom, marveč vsem in vankomur — to je tudi cilj celotnega gibanja konzumnih društev. Tako delujoča moč v strokovni organizaciji, člena v konzumnem društvu skupno za isti cilj. Naj bi naše žene imele pred očmi vedno ta cilj — ta cilj vsakega človeštva, in naj bi po svojih močeh kot zveste odjemalke konzumnih društev sodelovale v borbi, da bi čimprej dosegli ta cilj, ki je prelep in vreden našega dela.

Po Trnava K. J.

Skupna akcija michiganskega delavstva

Lansing, Mich. — Na sestanku legislativnih odborov državne delavske federacije in štirih neodvisnih bratovčin železničarjev, ki se je vršil v tem mestu, je bil položen temelj za skupen legislativni nastop vsega delavstva države Michigana. V to svrhu bodo skušali organizirati krajevne legislativne odbore v vseh mestih. V ta namen so bile povabljene vse unije, da stopijo v akcijo.

Al Smith je bankir

New York. — Al Smith, bivši newyorskí guvernir in demokratski kandidat za predsednika, je te dni postal predsednik County Trust kompanije, bančnega zavoda, kateremu je predsedoval John J. Riordan, ki je izvršil samomor v začetku novembra.

Japanški "gingho" (sveto drevo), ki je bil pripeljan v New York in sedaj krasi park pred mestno hišo.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTRENA POJASNILA